

**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I
POŠTANSKU DJELATNOST**

**PROGRAM RADA
ZA 2011. GODINU**

Podgorica, septembar 2010. godine

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
PROGRAM RADA za 2011. godinu

SADRŽAJ

I	Uvod	3
II	Programske aktivnosti	4
II – 1.	Normativni dio	6
II – 2	Digitalizacija radio difuzije	8
II – 3	Ostala normativna akta	9
II – 4	Tekuće aktivnosti	9
II – 5.	Analiza tržišta i utvrđivanje operatora sa značajnom tržišnom snagom	11
II- 6	Izrada i implementacija troškovnog modela	11
II – 7	Univerzalni servis	11
II – 8.	Izrada planova, izvještaja i informacija vezanih za tržište elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti	12
II – 9.	Saradnja sa nadležnim državnim organima i drugim institucijama, operatorima elektronskih komunikacija i poštanskim operatorima, regulatornim tijelima drugih država i međunarodnim organizacijama u oblasti elektronskih komunikacija i poštanskog saobraćaja	16
II – 10	Materijalno-tehničko i kadrovsko osposobljavanje	19
III	Izvršenje programa	20

I UVOD

Polazne osnove za izradu Programa rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost predstavljaju: Zakon o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", broj 50/08, 70/09, 49/10), Zakon o izmjenama i dopunama zakona o budžetu ("Sl.list CG", broj 53/09) i Zakon o poštanskim uslugama („Službeni list Crne Gore“, broj 46/05).

Zakon o elektronskim komunikacijama, u članu 8 stav 1 tačka 24 i članu 12 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu propisuje pravni osnov za izradu Programa rada Agencije.

Zakonom o elektronskim komunikacijama, utvrđeno je, da je Agencija nadležna da: priprema stručne osnove za izradu regulatornih akata koje donosi Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom; usvaja procedure i norme za primjenu zakona i pozakonskih akata; priprema stručne osnove za izradu propisa koje donosi Ministarstvo, u skladu sa ovim zakonom; priprema stručne osnove za izradu Plana namjene radio-frekvencija, koji donosi Vlada i kontroliše njegovu primjenu; donosi Planove adresiranja i Planove numeracije i kontroliše njihovu primjenu; donosi Plan raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njegovu primjenu; vrši stalni monitoring radio-frekvencijskog spektra; vrši koordinaciju korišćenja radio-frekvencija sa administracijama susjednih država; podstiče racionalno korišćenje infrastrukture elektronskih komunikacija; rješava pitanja i prigovore, razmatra inicijative i donosi procedure i norme iz domena zaštite interesa i prava korisnika usluga; sprovodi postupke javnih tendera i na nediskriminatornim osnovama vrši dodjelu korišćenja ograničenih resursa (radio-frekvencija, numeracije i adresa),operatorima elektronskih komunikacionih mreža i pružaocima elektronskih komunikacionih usluga; izdaje odobrenja za frekvencije, numeraciju i adrese; vodi registre u skladu sa ovim zakonom; određuje, uz saglasnost Vlade, visinu naknada koje Agenciji plaćaju operatori elektronskih komunikacionih mreža i pružaoci usluga, na osnovu stvarnih troškova Agencije i utvrđenih kriterijuma propisanih od strane Ministarstva; rješava sporove između subjekata na tržištu elektronskih komunikacija, saradujući sa institucijama nadležnim za zaštitu konkurencije i zaštitu korisnika; sprovodi zakonom propisanu proceduru za određivanje operatora Univerzalnog servisa, prati razvoj Univerzalnog servisa, administrira i rukovodi prikupljanjem naknada od drugih operatora po tom osnovu; uređuje i redovno ažurira elektronsku bazu podataka u sektoru elektronskih komunikacija, omogućavajući pristup svim informacijama koje nemaju regulatorna ograničenja u pogledu tajnosti ; vrši nadzor tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima preventivne mjere za sprječavanje negativnih efekata značajne

tržišne snage operatora; vrši nadzor nad radom operatora u sektoru elektronskih komunikacija, u smislu usklađenosti sa zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima i standardima; nadzire ispunjavanje obaveza propisanih operatorima elektronskih komunikacionih mreža i/ili elektronskih komunikacionih usluga, u slučaju vanrednih okolnosti; razvija saradnju sa regulatornim tijelima drugih zemalja, a u okviru svojih nadležnosti, uz saglasnost Ministarstva, obavlja i druge aktivnosti u međunarodnim organizacijama iz oblasti elektronskih komunikacija; ispituje tržište i javno mnjenje i sprovodi otvorene konsultacione postupke, omogućavajući svim zainteresovanim stranama da daju primjedbe i komentare u vezi sa inicijativama, mjerama, odlukama i aktima koje priprema, predlaže ili donosi; organizuje stručna savjetovanja po pojedinim pitanjima iz oblasti elektronskih komunikacija; priprema i dostavlja Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje program rada i finansijski plan za narednu godinu; priprema i dostavlja Skupštini Crne Gore godišnji izvještaj sa osnovnim pokazateljima o dinamici razvoja tržišta elektronskih komunikacija za prethodnu godinu, uključujući i finansijski izvještaj; obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

Zakonom o poštanskim uslugama se uređuju uslovi i način obavljanja univerzalne poštanske usluge i drugih poštanskih usluga, ovlašćenja regulatornog organa za poštansku djelatnost, kao i druga pitanja u vezi sa poštanskom djelatnošću.

Shodno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, Agencija je obavezna da, najkasnije do 30. 09. 2010. dostavi Ministarstvu finansija i Skupštini Predlog Finansijskog plana sa Planom rada za narednu godinu, i akt o određivanju predstavnika Agencije koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

Agencija ima svojstvo pravnog lica koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa zakonom, i funkcionalno je nezavisna od pravnih i fizičkih lica koja obezbjeđuju elektronske komunikacione mreže, opremu ili usluge. Unutrašnja organizacija, nadležnosti i djelokrug poslova organa i stručnih službi Agencije, donošenje opštih akata i druga pitanja koja su od značaja za poslove Agencije bliže se uređuju Statutom Agencije.

II PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

Imajući u vidu nadležnosti Agencije propisane odredbama člana 8 Zakona o elektronskim komunikacijama, odnosno člana 62 Zakona o poštanskim uslugama, programske aktivnosti Agencije u 2011. godini će prevashodno biti usmjerene na:

1. Dalje normativno uređenje oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti, davanje predloga za dopunu postojećih normativnih akata i

donošenje novih od strane nadležnih organa (Agencija, Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija i Vlada).

2. Izvršavanje tekućih aktivnosti utvrđenih zakonom, podzakonskim aktima i drugim dokumentima koji regulišu oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti (registracija operatora mreža i servisa, dodjela numeričkih resursa, dodjela radio-frekvencija, monitoring radio-frekvencijskog spektra, kontrola i nadzor nad izgradnjom i korišćenjem telekomunikacione infrastrukture, telekomunikacionih mreža i usluga, kontrola kvaliteta usluga, rješavanje sporova između operatora i operatora i korisnika usluga, licenciranje operatora poštanskih usluga i dr).

Kada je u pitanju kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra u toku 2011. godine vršiće se kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra korišćenjem postojeće mobilne kontrolno-mjerne stanice. Nakon završetka radova na objektu Glavnog kontrolno-mjernog centra u Podgorici i njegovog uvezivanja u sistem zajedno sa realizovanim objektima Regionalnog kontrolno-mjernog centra na Crnom rtu kod Bara i jedne daljinski upravljane kontrolno mjerne stanice kod Pljevalja, vršiće se stalna kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra u zonama opsluživanja ovih stanica.

3. Sprovođenje obaveza utvrđenih za operatore elektronskih komunikacija sa značajnom tržišnom snagom, nakon okončanja postupka analize tržišta, započetog u 2009. godini, a okončanog u 2010. godini, kao i analizom relevantnih tržišta koja nijesu obuhvaćena analizom iz predhodnih godina.
4. Agencija će nakon sprovedene analize relevantnih tržišta, nametnuti neke od regulatornih obaveza operatorima za koje se utvrdi da imaju značajnu tržišnu snagu na nekom od relevantnih tržišta, među kojima su obaveza primjene metoda troškovnog računovodstva i obavezu vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija. Agencija će u saradnji sa izabranim konsultantom pristupiti izradi Metodologije troškovnog računovodstva i odvojenog računovodstva.
5. Realizacija započetog postupka izbora operatora univerzalnog telekomunikacionog servisa i sprovođenje propisane procedure za određivanje tog operatora, praćenje razvoja tog servisa i njegovo finansiranje, kao i praćenje razvoja univerzalne poštanske usluge i dr.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
PROGRAM RADA za 2011. godinu

6. Realizacija započetog postupka za izbor administratora baze podataka, po pitanju prenosivosti brojeva, praćenje i implementacija tog postupka, izrada planova, izvještaja i informacija vezanih za tržište elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.
7. Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama, operatorima elektronskih komunikacija i poštanskim operatorima, regulatornim tijelima drugih država, te međunarodnim organizacijama u oblasti elektronskih komunikacija i poštanskog saobraćaja.
8. Materijalno-tehničko i kadrovsko osposobljavanje.

Pored navedenog, Agenciji predstoji obavljanje i drugih poslova utvrđenih zakonima i drugim aktima koji regulišu oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.

Kod realizacije Programa rada naročito će se voditi računa o Ekonomskoj politici Vlade u 2011. godini kada su u pitanju navedene oblasti.

II – 1. NORMATIVNI DIO

II-1. Elektronske komunikacije

U 2011. godini, planira se, shodno odredbama iz Zakona o elektronskim komunikacijama, donošenje slijedećih akata:

A) Propisi i akta koje donosi Agencija :

1. **Metodologija troškovnog računovodstva i odvajanja računovodstvene evidencije**

Pravni osnov: Član 46 i 48 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore" broj 50/08, 53/09, 70/09, 40/10 i 49/10)

Rok: I kvartal

2. **Pravilnik o tarifama i paketima Univerzalnog servisa za korisnike sa niskim primanjima i korisnike sa invaliditetom**

Pravni osnov: član 55 stavovi 4 i 5 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore" broj 50/08, 53/09, 70/09, 40/10 i 49/10)

Rok: I kvartal

3. **Izmjene i dopune planova raspodjele radio-frekvencija**
Pravni osnov: Agencija donosi Plan raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njegovu primjenu (član 8 stav 6 i član 64 stav 2 Zakona). Donošenje odgovarajućih planova raspodjele radio-frekvencija se vrši uz saglasnost sa relevantnim državnim organima i institucijama. Planovi raspodjele radio-frekvencija se donose u skladu sa Planom namjene radio-frekvencijskog spektra koji je usvojen od strane Vlade Crne Gore i isti je objavljen u „Službenom listu Crne Gore“ broj 42/2010.
Rok: I-IV kvartal
4. **Izmjene i dopune Plana numeracije**
Pravni osnov: Agencija donosi Plan numeracije i kontroliše njegovu primjenu (član 8 stav 1 tačka 5 i član 87 Zakona). Izmjene i dopune navedenog dokumenata, zavisiće od potreba vođenja novih usluga, novih numeričkih resursa, kao i stanja i potreba na tržištu elektronskih usluga.
Rok: I-IV kvartal
5. **Izmjene i dopune Plana adresiranja**
Pravni osnov: Agencija donosi Plan adresiranja i kontroliše njegovu primjenu (član 8 stav 1 tačka 5 i član 87 Zakona).
Rok: I-IV kvartal

B) Propisi i akta koje donosi Ministarstvo:

1. Izmjene i dopune Pravilnika o metodologiji i način obračuna naknada za korišćenje numeracije i/ili adresa

Pravni osnov: Ministarstvo utvrđuje metodologiju i način obračuna visine naknada koje se iskazuju u bodovima, a Agencija, na osnovu procjene ukupnih godišnjih regulatornih troškova, inicira novčanu vrijednost boda, kojom se dolazi do visine naknada koje se uračunavaju u finansijski plan za narednu kalendarsku godinu. Visinu naknade utvrđuje Vlada usvajanjem finansijskog plana Agencije (član 97 stav 4 Zakona). Izmjene i dopune navedenog dokumenta, zavisiće od potreba uvođenja novih usluga, novih numeričkih resursa, a u zavisnosti od stanja i potreba na tržištu elektronskih usluga.

Rok: I-IV kvartal

2. Propis o metodologiji i način obračuna naknada za korišćenje radio-frekvencija

Pravni osnov: Ministarstvo propisuje metodologiju i način obračuna visine naknada koje se iskazuju u bodovima (član 84 stav 4), a stručne osnove za istu

izrađuje Agencija (član 8). Shodno daljem razvoju tržišta i eventualnoj primjeni novih tehnologija na određenim radio-frekvencijskim opsezima, može se pojaviti potreba za izmjenama i dopunama ovog propisa koji bi se primjenjivao prilikom obračuna naknada za korišćenje radio-frekvencija.

Rok: I-IV kvartal

II - 2. Digitalizacija radio difuzije

Shodno nadležnostima utvrđenim članom 8 Zakona o elektronskim komunikacijama, kao i prelaznim i završnim odredbama nacрта Zakona o prelasku sa analognih na digitalne zemaljske radio-difuzne sisteme, Agencija je, u normativnom dijelu, u obavezi samostalno donijeti jedan broj propisa, uz vođenje odgovarajućih konsultativnih procesa, ali i obavezu pripreme stručnih osnova za izradu regulatornih propisa koje donosi resorno Ministarstvo, vezano za digitalizaciju radio-difuzije, kao što su :

1. Izrada stručnih osnova za propis/odluka o sadržaju odobrenja za radio-frekvencije koje se koriste za digitalne zemaljske radio-difuzne sisteme.

Pravni osnov: Prelaznim i završnim odredbama Nacrta Zakona o prelasku sa analognih na digitalne zemaljske radio-difuzne sisteme, propisano je da resorna ministarstva odnosno regulatorna tijela donose propise za sprovođenje ovog zakona, koji se pored ostalog odnose i na sadržaj odobrenja za radiofrekvencije. Imajući u vidu prethodno, potrebno je predvidjeti donošenje ovog akta.

Rok: Vrijeme potrebno za usvajanje akta propisano je nacrtom predmetnog zakona, odnosno 6 mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona. Imajući u vidu prethodno, vrijeme potrebno za realizaciju stručnih osnova je 3 mjeseca nakon stupanja na snagu Zakona.

2. Izrada stručnih osnova za Pravilnik o specifikaciji prijemničke opreme za digitalnu zemaljsku radiodifuziju

Pravni osnov: Prelaznim i završnim odredbama Nacrta Zakona o prelasku sa analognih na digitalne zemaljske radio-difuzne sisteme, propisano je da resorna ministarstva odnosno regulatorna tijela donose propise za sprovođenje ovog zakona, koji se pored ostalog odnose i na standarde vezano za prijemničku opremu. Imajući u vidu prethodno, potrebno je predvidjeti donošenje ovog akta, koji treba sa sadrži minimum zahtjeva za prijemničku opremu, set-top box-eve (STB) kao i integrisane digitalne televizijske prijemnike (iDTV), a odnosiće se kako na sisteme sa SDTV tako i na sisteme sa HDTV standardom.

Rok: Vrijeme potrebno za usvajanje akta propisano je nacrtom predmetnog zakona, odnosno 6 mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona. Imajući u vidu prethodno, vrijeme potrebno za realizaciju stručnih osnova je 3 mjeseca nakon stupanja na snagu Zakona.

3. Izrada stručnih osnova za Pravilnik o tehničkim zahtjevima za realizaciju prve i druge mreže sa nacionalnim pokrivanjem i opštim uslovima za realizaciju ostalih mreža

Pravni osnov: Na osnovu odredbi Nacrta Zakona o prelasku sa analognih na digitalne zemaljske radiodifuzne sisteme, preduzeće za prenos i emitovanje radio-difuznih i drugih telekomunikacionih signala čiji je osnivač Vlada Crne Gore odnosno preduzeće Radio-difuzni centar d.o.o. bez procedure tendera za dodjelu radio-frekvencija stiče status operatora prvog i drugog multipleksa, kao i prve i druge predajničke mreže, koje finansira Vlada, prvenstveno za potrebe digitalnog emitovanja signala nacionalnih javnih radio-difuznih

servisa, a takođe i zbog ubrzavanja procesa prelaska na digitalne radio-difuzne sisteme. Imajući u vidu da se bez procedure tendera, koji bi između ostalog sadržao oblasti ili lokacije gdje radio frekvencije treba da se koriste, kao i uslove, zahtjeve i kvalifikacije koje ponuđači treba da ispune, radio-frekvencije dodjeljuju na korišćenje ovom preduzeću, potrebno je ovim pravilnikom propisati tehničke zahtjeve koji moraju biti ispunjeni naročito kada se radi o realizaciji prve i druge nacionalne mreže, a takođe i minimum opštih uslova koji trebaju biti zadovoljeni pri realizaciji ostalih mreža. Detaljniji uslovi za realizaciju mreža, u slučajevima kada će pravna lica - operatori mreža sticati pravo na korišćenje frekvencija po osnovu tendera, biće propisani u tenderskoj dokumentaciji.

Rok: Vrijeme potrebno za usvajanje akta propisano je nacrtom predmetnog zakona, odnosno 6 mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona. Imajući u vidu prethodno, vrijeme potrebno za realizaciju stručnih osnova je 3 mjeseca nakon stupanja na snagu Zakona.

II – 3. Ostala normativna akta

Pored planiranih akata za 2011. godinu, u toku naredne godine, donijeće se i akta čije donošenje je bilo planirano u Programu rada za 2010. godinu, a koja, ne budu donijeta u tom roku.

II – 4. TEKUĆE AKTIVNOSTI

Izvršavanje tekućih aktivnosti utvrđenih Zakonom, podzakonskim aktima i drugim dokumentima koji regulišu oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
PROGRAM RADA za 2011. godinu

(registracija operatora elekomunikacionih mreža i servisa, dodjela numeričkih resursa, dodjela radio-frekvencija, kontrola i nadzor nad izgradnjom i korišćenjem telekomunikacione infrastrukture, telekomunikacionih mreža i usluga, kontrola kvaliteta usluga, rješavanje sporova između operatora i operatora i korisnika usluga, zaštita interesa korisnika, licenciranje operatora poštanskih usluga i dr. će biti prioriteta ove Agencije u 2011. godini.

Posebno se ističu aktivnosti na određivanju operatora za obavljanje usluga univerzalnog servisa, kao i praćenje i implementacija univerzalnog servisa, jačanje zaštite interesa i prava korisnika usluga, donošenje procedura i normi za primjenu zakona i podzakonskih akata kao i nametanje i sprovođenje obaveza operatora sa značajnom tržišnom snagom u cilju jačanja konkurencije na tržištu elektronskih komunikacija.

Takođe, u tekuće aktivnosti Agencije se ubraja i sprovođenje nadzora nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra, rješavanje pitanja i prigovora, sporova između operatora, razmatranje inicijativa i donošenje procedura i normi iz domena zaštite interesa i prava korisnika usluga i dr.

Agencija u saradnji sa drugim nadležnim državnim organima, saglasno međunarodnim propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, obezbjeđuju efikasno i nesmetano korišćenje radio-frekvencijskog spektra i obezbjeđuju prava Crne Gore u orbitalnim pozicijama. Takođe, Agencija ima nadležnosti po pitanju upravljanja, vršenja nadzora i kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra, u skladu sa Planom namjene i planovima raspodjele radio-frekvencija, odnosno u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama.

U ovom segmentu tekućih aktivnosti najznačajnije se odnose na:

- izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija
- kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra
- međunarodnu koordinaciju radio-frekvencija
- izdavanje odobrenja za numeraciju – adrese

Sve ove aktivnosti se sprovode u cilju racionalnog korišćenja ograničenih resursa: radio-frekvencija i numeracije-adresa.

U saradnji sa nadležnim državnim organima i institucijama (Ministarstvo zdravlja, Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo prosvjete i nauke, Univerzitet Crne Gore-Elektrotehnički fakultet) predviđena je realizacija aktivnosti mjerenja nivoa elektromagnetnog zračenja na najznačajnijim lokacijama na teritoriji Crne Gore (u

blizini vrtića, škola, bolnica...). Imajući u vidu potencijalno veliki broj mjernih tačaka, kao i potrebu analize dobijenih mjerenja, ova aktivnost se planira sprovoditi tokom čitave godine.

Imajući u vidu da je 2012. godina predviđena kao krajnji rok za završetak procesa prelaska sa analognih na digitalne radio-difuzne sisteme, tokom 2011. godine biće sprovedene predviđene aktivnosti vezane za pojedine faze prelaska na digitalne radio-difuzne sisteme a koje su usaglašene sa preporukama EU.

II – 5. ANALIZA TRŽIŠTA I UTVRĐIVANJE OPERATORA SA ZNAČAJNOM TRŽIŠNOM SNAGOM

Pored praćenja sporovođenja obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom pozicijom, prema okončanim postupcima analiza 7 relevantnih tržišta, Agencija će, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama (član 40, 41 i 43) i Odluci o relevantnim tržištima usluga i relevantnom geografskom tržištu, u 2011. godini pristupiti analizama relevantnih tržišta za koje Agencija utvrdi da ih je neophodno uraditi.

II – 6. IZRADA I IMPLEMENTACIJA TROŠKOVNOG MODELA

Agencija će nakon sprovedene analize relevantnih tržišta, nametnuti neke od regulatornih obaveza operatorima za koje se utvrdi da imaju značajnu tržišnu snagu na nekom od relevantnih tržišta, među kojima su obavezu primjene metoda troškovnog računovodstva i obavezu vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija. Polazeći od međunarodne prakse, Agencija će u zavisnosti od ispunjenosti odgovarajućih uslova i predloga konsultanata primjenjivati jedan od tri modela obračuna troškova i to: model potpuno raspodijeljenih troškova po istorijskim troškovima; model potpuno raspodijeljenih troškova po tekućim troškovima i model po dugoročnim projektovanim inkrementalnim troškovima.

II – 7. UNIVERZALNI SERVIS

Univerzalni servis u elektronskim komunikacijama

Agencija će rješenjem, na period od 5 godina, odrediti jednog ili više operatora Univerzalnog servisa, tako da pružanje Univerzalnog servisa bude obezbijeđeno na

cjelokupnom području Crne Gore, u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i podzakonskim aktima Vlade, Ministarstava i Agencije, donijetim na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama.

Posebno će biti značajne aktivnosti Agencije u toku 2011. godine na implementaciji Pravilnika o metodologiji proračuna neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa pri čemu će se posebna pažnja usmjeriti na: određivanje visine doprinosa ostalih operatora prema operatoru Univerzalnog servisa, određivanje načina plaćanja doprinosa, upravljanje i administriranje finansiranja Univerzalnog servisa kao i transparentnosti postupka.

Univerzalni servis u poštanskoj djelatnosti

Agencija će u okviru svojih nadležnosti pratiti realizaciju univerzalnog poštanskog servisa uz primjenu mehanizama za finansiranje njegove realizacije.

II – 8. IZRADA PLANOVA, IZVJEŠTAJA I INFORMACIJA VEZANIH ZA TRŽIŠTE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKE DJELATNOSTI

U ovom dijelu programskih aktivnosti, Agencija u 2011. godini između ostalog planira izradu dokumenata kao što su :

1. Izvještaj o radu Agencije za 2010. godinu, koji će biti pripremljen u skladu sa članom 16 Zakona o elektronskim komunikacijama, kojim je definisano da izvještaj treba da sadrži podatke o dinamici ostvarivanja konkurencije na tržištu elektronskih komunikacija i primjeni principa tarifne politike; stepenu ostvarivanja Univerzalnog servisa, sa ocjenom koliko su korisnici zadovoljni ovom uslugom; dodijeljenim ograničenim resursima (radio-frekvencije i numeracija), uz ocjenu racionalnosti njihovog korišćenja; stepenu razvoja sektora elektronskih komunikacija u Crnoj Gori za predmetnu godinu, sa pregledom obima, vrste i kvaliteta usluga koje operatori i pružaoci usluga nude krajnjim korisnicima, planiranim i izvršenim radnim zadacima Agencije za predmetnu godinu, i članom 61 Zakona o poštanskim uslugama ("Sl.List CG "broj: 46/05) kojim Agencija obavlja poslove nezavisnog regulatornog organa za oblast poštanske djelatnosti.

Rok: I kvartal

2. Finansijski izvještaj za 2010. godinu, treba da, u skladu sa članom 16 Zakona o elektronskim komunikacijama, sadrži finansijske pokazatelje poslovanja Agencije sa izvještajem nezavisnog revizora o finansijskom poslovanju Agencije, koga, u skladu sa članom 14 Zakona o elektronskim komunikacijama imenuje Vlada.

Rok: I kvartal

3. Izvještaj o monitoringu radio-frekvencijskog spektra u 2010. godini, će sadržati jedan sveobuhvatan pregled rezultata kampanja mjerenja i monitoringa radio-frekvencijskog spektra obavljenih tokom 2010. godine.

Rok: I kvartal

4. Plan redovne kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra u 2011. godini, koji se donosi shodno članu 8 tačka 7 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Rok: I kvartal

5. Plan nadzora u oblasti elektronskih komunikacija za 2011. godinu, kojim se shodno članu 8 tačka 19 utvrđuje dinamika redovnog nadzora nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, u smislu usklađenosti sa Zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima i standardima a u skladu sa poglavljem XI Zakona o elektronskim komunikacijama.

Rok: I kvartal

6. Informacija o kretanju cijena na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori koja sadrži komparativni pregled cijena usluga po segmentima (fiksna, mobilna, internet) operatora u Crnoj Gori i operatora iz okruženja.

Rok: I kvartal

7. Informacija o finansijskom poslovanju poštanskih operatora u Crnoj Gori u 2010.godini imajući u vidu da je na osnovu člana 25 Zakona o poštanskim uslugama utvrđeno da poštanski operatori dostavljaju regulatornom organu finansijske izvještaje i druge podatke u skladu sa zakonom, informacija će obuhvatiti ekonomsko finansijsku analizu poslovanja poštanskih operatora.

Rok: II kvartal

8. Informacija o kvalitetu obavljanja univerzalne poštanske usluge, na osnovu člana 55, 56 i 57 Pravilnika o opštim uslovima za obavljanje poštanskih usluga („Sl.list RCG“, broj 29/06) i člana 83 Pravilnika o posebnim uslovima za obavljanje poštanskih usluga („Sl.list RCG“, broj 79/06), kojim je propisano da univerzalni

poštanski operator je obavezan da obavlja mjerenje kvaliteta prenosa poštanskih pošiljaka. Informacija će obuhvatiti pitanja kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge.

Rok: II kvartal

9. Informacija o troškovnom računovodstvu i vođenju odvojenih računovodstvenih evidencija operatora sa značajnom tržišnom snagom, shodno članu 48 Zakona o elektronskim komunikacijama, kojim Agencija, može narediti preduzimanje mjera u vezi sa pokrivanjem troškova i kontrolom cijena određenih usluga koje se pružaju u cilju obezbjeđivanja interkonekcije, odnosno operatorskog pristupa.

Rok: II kvartal

10. Analiza poslovanja operatora elektronskih komunikacija za 2010. godinu koja daje prikaz finansijskog stanja, poslovanja i finansijskih pokazatelja po operatorima. Takođe, analiza obuhvata i benchmarking finansijskih pokazatelja operatora u Crnoj Gori i operatora u okruženju.

Rok: II kvartal

11. Finansijski plan i Program rada za 2012. Godinu, shodno odredbi člana 13 ZEK-a i člana 12 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu.

Rok: III kvartal

12. Informacija o razvoju univerzalnog servisa u sektoru elektronskih komunikacija kojom će biti obuhvaćene aktivnosti na implementaciji ovog servisa nakon izbora jednog ili više operatora univerzalnog servisa, što očekujemo da bude sprovedeno u I-om kvartalu 2011. godine.

Rok: III kvartal

13. Izvještaj o stepenu razvoja javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga (fiksne, mobilne, KDS, Internet), koji bi sadržao podatke o razvoju infrastrukture, tehnologijama koje se koriste, stepenu pokrivenosti, vrstama usluga koje se pružaju, pravio bi se godišnje.

Rok: III kvartal

14. Izvještaj o stepenu realizacije Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore na kraju 2011. godine, koji se priprema shodno članu 8 tačka 7 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Rok: IV kvartal

15. Informacija o kvalitetu elektronskih komunikacionih usluga kojom se daje analiza kvaliteta pruženih usluga, shodno parametrima o kvalitetu, koji će biti propisani pravilnikom Ministarstva.

Rok : I-IV kvartal, po potrebi

16. Izvještaj o uslugama baziranim na Internet Protokolu koji obuhvata podatke iz mjesečnih izvještaja koje dostavljaju operatori, kao i podataka dobijenih na osnovu istraživanja sprovedenih od strane Agencije.

Rok : I-IV kvartal, po potrebi

17. Analiza relevantnih tržišta, shodno članu 8 tačka 18 Zakona, kojim se propisuje da Agencija vrši nadzor tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima preventivne mjere za sprječavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora, a u skladu sa poglavljem V Zakona o elektronskim komunikacijama- Obezbjedivanje konkurencije.

Rok: Tokom 2011 godine

18. Informacija o stanju tržišta fiksnih, mobilnih i Internet operatora koje se rade mjesečno prema utvrđenoj metodologiji o prikupljanju i obradi određenih parametara iz tekućeg poslovanja operatora fiksne i mobilne telefonije i Internet servis provajdera

Rok: Mjesečno

19. Izvještaj o dodijeljenim ograničenim resursa (radio-frekvencije i numeracije) uz ocjenu racionalnosti njihovog korišćenja

Rok: Po potrebi

20. Informacija o slobodnim radio-frekvencijama koje bi mogle biti predmet javnog tendera. Pri tome treba imati u vidu da javni tender za radio-difuzne frekvencije, shodno najnovijim zakonskim rješenjima (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakon o elektronskim medijima) sprovodi Agencija za elektronske medije. Rok: Po potrebi

II-9 SARADNJA SA NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA I DRUGIM INSTITUCIJAMA, OPERATORIMA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKIM OPERATORIMA, REGULATORNIM TIJELIMA DRUGIH DRŽAVA I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA U OBLASTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKOG SAOBRAĆAJA

Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama, operatorima elektronskih komunikacija i poštanskim operatorima će se sprovoditi u skladu sa Zakonom i u mjeri potrebnoj za implementaciju i primjenu Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o poštanskim uslugama i Zakonom o inspekcijskom nadzoru.

Agencija takođe koordinirano saraduje sa Ministarstvom za evropske integracije Vlade Crne Gore oko procesa pridruživanja Crne Gore EU kroz učešće njenih predstavnika u Unaprijeđenom stalnom dijalogu Sektorskog sastanka o inovacijama, ljudskim resursima, informacionom društvu i socijalnoj politici.

U okviru međunarodnih aktivnosti, Agencija planira učešće na međunarodnim konferencijama i stručnim skupovima u organizaciji relevantnih organizacija iz sektora telekomunikacija i poštanske djelatnosti poput Međunarodne unije za telekomunikacije - ITU, Svjetskog poštanskog saveza UPU, Akademije za telekomunikacije INA SETA, CEPT-a, Instituta za ekonomske poslove (IEA), Evropskog Komiteta za poštansku regulaciju CERP, kao i drugih institucija, organizacija i regulatornih tijela zemalja u okruženju.

Na regionalnom nivou, biće nastavljena saradnja sa nadležnim regulatornim tijelima naročito po pitanju koordinacije radio-frekvencija, sprovedena zajedničkih mjernih kampanja po pitanju monitoringa radiofrekvencioskog spektra u pograničnom pojasu, nadzora elektronskih komunikacija, kao i drugih pitanja.

U tom smislu, u 2011. godini, planira se slijedeće:

- Intenzivnije praćenje i uključivanje u rad ITU-T studijskih grupa (SG2 –Operativni aspekti pružanja servisa i upravljanja u telekomunikacijama,SG3- Tarifni I računovodstveni principi, uključujući teme koje se odnose na telekomunikaciona I ekonomska pitanja, SG9 – Tehnički aspekti širokopojasnih kablovskih mreža,SG 11-Signalizacija, protokoli I specifikacija testova, SG12- Kvalitet elektronskih komunikacionih usluga, SG13– Mreže sledeće generacije, SG15 – Optičke mreže i

pristupna infrastruktura, SG 16- Kodiranje za multimediju, sisteme I aplikaciju, uključujući I podršku za MGM mreže), kao i praćenje I učešće u okviru ITU-T: NGN GSI Globalna inicijativa za standarde mreža sljedeće generacije. NGN-GSI se fokusira na razvoju detaljnih standarda neophodnih za razvoj NGN, kako bi se obezbijedilo pružaocima servisa mogućnosti za pružanje širokog spektra servisa koji se očekuju od NGN, IPTV GSI Globalna inicijativa za standarde IPTV. IPTV GSI radi na definisanju detaljnih standarda za razvoj IPTV i harmonizuje, u saradnji sa drugim tijelima, različita rješenja IPTV širom svijeta.

- Intenzivnije praćenje i uključivanje u rad CEPT-a i njegovih radnih grupa (numeracija, Tehnička regulativa i zahtijevani standardi za interkonekciju (PT-2) - TRIS, I za regulatorna pitanja (WGRA) i dr.)

- Učešće na seminarima, koji se odnose na komutaciju i numeraciju (numeracija, prenosivost, izbor/predizbor operatora), širokopojsani pristup, mreže sledeće generacije i dr.;

- Učešće na Cable Congress 2011. godine u Cirih. Na ovom kongresu učestvuju najveći kablovski operatori u Evropi a razmatraju se standardizacija, regulatorni aspekti i dr.;

- Učešće na ANGA Cable 2011, 3-5 maja 2011. godine u Kelnu (Njemačka), Internacionalni sajam kablovskih, broadband i satelitskih komunikacija.

- Učešće na telekomunikacionim skupovima u zemlji i okruženju (Infofest –Budva, septembar 2011.,

  - Telfor-Beograd, novembar 2011., Postel – Beograd, decembar 2011. idr.);

- Učešće u radu stručnih skupova i on-line seminara, u organizaciji ITU – Centre of Excellence;

- Učešće predstavnika Sektora u radu upravljačkog komiteta Centre of Excellence, kao člana upravljačkog komiteta, i organizacija jednog seminara u okviru Center of Excellence u Crnoj Gori;

- Jačanje saradnje sa regulatorima iz okruženja, po pitanju univerzalnog servisa, usluga prenosivosti brojeva, usluga izbor/predizbor operatora, interkonekcije, operatorskog pristupa, zajedničkog korišćenja infrastrukture, nadzora i dr.) kroz intenzivnije konsultacije sa njima, kao i organizovanje zajedničkih tematskih sastanaka i radionica.

- Učešće u radu stručnih grupa CEPT-a, koji razmatraju pitanja vezana za radiokomunikacije na nivou zemalja Evropske unije, i u čijem se radu donose ključne smjernice za dalji razvoj, primjenu i implemetaciju novih tehnologija putem korišćenja radio-frekvencijskog spectra (stručni skupovi koji se odnose na mobilne radio-komunikacione sisteme (WG PT1 – grupa koja se bavi tehničkim aspektima IMT sistema), stručni skupovi koji se odnose na upravljanje radio-frekvencijskim spektrom (WGSE, SE42), stručni skupovi koje se odnose na radio-difuznu službu, digitalne radiodifuzne sisteme i digitalnu dividendu (TG4, FM45), stručni skupovi

za pomorske službe (FM PT46), stručni skupovi za satelitske komunikacije (FM PT44), stručni skupovi za monitoring radiofrekvencijskog spektra (FMPT22), stručni skupovi za pripremu svjetske konferencije o radiokomunikacijama kao i ECC sastanke – plenarne sjednice

- Učešće u radu stručnih grupa ITU-a, na kojima se razmatraju pitanja i donose odluke koje će biti razmatrane i donijete na sljedećoj svjetskoj radiokomunikacionoj konferenciji čije je održavanje planirano za 2011. godinu.

- Učešće u radu ITU grupa (SG1 –upravljanje radio-frekvencijskim spektrom (WP1A, WP1B, WP1C), SG4 - satelitske službe (WP4A, WP4B), SG5 – službe zemaljskih sistema (WP5A, WP5B, WP5C, WP5D), SG6 – radiodifuzna služba (WP6A, WP6B), JTG 5-6 – zajednička radna grupa formirana nakon WRC 2007 koja je odgovorna za sprovođenje studije u vezi sa zajedničkim korišćenjem RF spektra u opsegu 790-862 MHz od strane mobilnih aplikacija i drugih servisa kao i WRS – svjetskog radiokomunikacionog seminara.

- U zavisnosti od forme i vremena kada će biti usvojen Zakonom o prelasku sa analognih na digitalne zemaljske radio-difuzne sisteme, aktivnosti ovog Sektora, pa samim tim i Agencije će biti usmjerene i na tijesnu saradnju sa Ministarstvom kulture, sporta i medija, i u cilju promovisanja prednosti i mogućnosti uvođenja zemaljskih radio-difuznih sistema u Crnoj Gori.

- Sa regulatornim tijelima zemalja iz okruženja, nastaviće se saradnja po pitanju koordinacije radiofrekvencija i pregovora oko postizanja dogovora po pitanju preferencijalnih frekvencija u graničnim predjelima od interesa za Crnu Goru i operatore elektronskih komunikacionih mreža registrovanih u Crnoj Gori.

- Kako je prelazak sa analognih na digitalne radio-difuzne sisteme kompleksan proces, a zbog svojih specifičnosti čak i više kompleksan u državama SEE regiona jugoistočne Evrope (SEE region) nego u ostalim državama Evrope. Priprema zakonskog okvira, koordinirani pristup digitalnoj dividendi, obezbjeđivanje usklađenosti tehnologije i standarda opreme, podsticanje razvoja novih usluga, osiguravanje uspješnog odziva krajnjih korisnika i koordinirane saradnje zainteresovanih strana – elektronskih medija, mrežnih operatora, proizvođača i distributera opreme kao i regulatora i državnih organa uključenih u ovaj proces je od presudnog značaja za uspješnost procesa digitalizacije u radio-difuziji, kako u pojedinačnim državama, tako i cjelokupnom regionu. Imajući u vidu prethodno navedene razloge i ciljeve, Agencija je tokom 2010. godine prihvatila predlog, upućen od Agencije za poštu i elektronske komunikacije Slovenije, za učešće u pripremi projekta pod nazivom **Digitalna televizija u državama jugoistočne Evrope (SEE Digi.TV)**, u sklopu Transnacionalnog programa kooperacije država, a u vezi sa prelaskom sa analognih na digitalne radio-difuzne sisteme u ovom regionu. Transnacionalni program kooperacije država jugoistočne Evrope (SEE) za period

2007 – 2013 godina financira se kroz strukturalne fondove kao što su ERDF1, IPA2 i ENPI3. Shodno iskustvima i saradnji regulatora i drugih institucija koje su uključene i odgovorne za sprovođenje procesa digitalizacije, uspostavljanje ovog transnacionalnog projekta naročito je motivisano izazovima i problemima koji mogu nastupiti u procesu digitalizacije. SEE Digi.TV projekat je predviđen kao skup posebnih aktivnosti svih učesnika u periodu od januara 2011. do aprila 2013. godine, čija je dinamika realizacije rada pojedinih radnih grupa i pregled njihovih zadataka utvrđena samim projektom.

- Učešće na kursovima za sistem administracije informacionog sistema Agencije (iz serije kurseva za novi Microsoft Certified IT Professional (MCITP))

Po pitanju međunarodne saradnje u oblasti poštanske djelatnosti u toku 2011. godine planira se:

- Učešće predstavnika Agencije u aktivnostima koje inicira Svjetski poštanski savez (UPU), posebno u domenu regulacije poštanskih usluga u zemljama članicama i na regionalnom nivou,
- Aktivno učešće predstavnika Agencije u radu Evropskog Komiteta za poštansku regulaciju (CERP) I uključivanje u rad radnih grupa (radna grupa za pitanje regulative, radna grupa za ekonomska pitanja i radna grupa za super viziju i istraživanje tržišta),
- Učešće na Plenarnim Sastancima CERP-a koji se održavaju dva puta godišnje,
- Saradnja sa regulatornim tijelima susjednih zemalja i zemalja članica Evropske Unije,
- Učešće na međunarodnim skupovima i konferencijama u zemlji i inostranstvu.

II- 10 MATERIJALNO-TEHNIČKO I KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE

Agencije će i u 2011. godini nastaviti sa daljim razvojem materijalno-tehničkih kapaciteta, zapošljavanju novih i daljem stručnim osposobljavanjem postojećih kadrova u Agenciji, u cilju kvalitetnog sprovođenja nadležnosti Agencije utvrđenih Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o poštanskim uslugama.

U tom smislu planira se slijedeće:

- Realizacija projekta centralne administrativne baze podataka prenesenih brojeva, shodno zakonskim obavezama.
  - Dalje unapređenje informacionog sistema Agencije.
-

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
PROGRAM RADA za 2011. godinu

- Nabavka mjernih instrumenata i opreme za mjerenje kvaliteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga (nabavka uređaja i softvera za "real-time" i "offline" analizu govornog, video i data saobraćaja, nabavka portabilnih uređaja za analizu saobraćaja u mrežama telekomunikacionih i kablovskih operatora, mjerača snage i dr.).
- Popuna slobodnih sistematizovani radnih mjesta, shodno Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji Agencije.
- U toku 2011. godine nastaviće se saradnju sa naučno obrazovnim institucijama u Crnoj Gori i inostranstvu, u cilju daljeg specijalističkog osposobljavanja i usavršavanja kadrova iz oblasti koje su od interesa za Agenciju (magistarske i specijalističke studije i kursevi, stručni seminari i dr.) vezane za aspekte regulacije i primjenu novih rješenja kod elektronskih komunikacija i usluga, kao i poštanske djelatnosti.
- Učešće predstavnika Agencije u sklopu delegacije Crne Gore na Svjetskoj radiokomunikacionoj konferenciji koja će se održati 2011. godine.

III IZVRŠENJE PROGRAMA

U cilju efikasnijeg izvršenja Programa rada, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost će, shodno članu 14 Statuta Agencije, sačiniti godišnji **Operativni plan** sa bliže određenim nosiocima i rokovima izvršenja pojedinih obaveza i zadataka utvrđenih ovim Programom.

Sredstva neophodna za realizaciju Programa rada Agencije za 2011. godinu, planirana su Finansijskim planom Agencije za 2011. godinu.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Broj: 0102-3700/1

Podgorica, 23.09.2010.godine